

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 41

15. listopada 2015.

cijena 200 Ft

Kolinda Grabar-Kitarović posjetila budimpeštanski HOŠIG

Foto: Kristina Goher

10. stranica

Undanci u Gari

6. stranica

Karašica teče

7. stranica

„Targadbena povorka“

15. stranica

Komentar

Zavist

Često pribivam sjednicama na kojima se raspravlja i dogovara oko određenih pitanja u svezi s djelovanjem i problemima hrvatske zajednice. Mnogo-pot je riječ i o raspodjeli materijalnih sredstava za određene projekte, priredbe kod kojih se uvijek duže zadržava, naime svatko smatra da je njegovo stajalište najvažnije. Nije lako ništa podijeliti pravedno, pa i ne može se u potpunosti, no, naravno, treba težiti tomu, ali nije sigurno da jednaka raspodjela rezultira i pravednost. Kao majka troje djece moram i ja prakticirati nešto slično, pa možda sam tijekom godina uvidjela što trebaju biti prioriteti kod podjele. Pokušavam i svojoj djeci objasniti da ih u potpunosti ne možemo podjednako potpomagati u smislu materijalnih dobara, smatram da i ne treba, jer zbog njihovih osobina i ne potrebuju jedno te isto. Dok je jednom djetetu važno nešto, drugome već nije i često su to stvari nejednakne materijalne vrijednosti. Čini mi se da su to i djeca shvatila i nadam se da će biti sličnoga mišljenja u budućnosti, naime jedino tako mogu jedan drugog pametno potpomagati. Poželjno bi bilo slično razmišljati i u našim zajednicama, jer dok je nekomu potrebna samo stručna pomoći, drugom su potrebna materijalna sredstva za opću opstojnost. Nažalost, događa se da se ne razmišlja dugoročno, nego su važni samo kratkoročni ciljevi, brz uspjeh, a često se javlja i negativni osjećaj zavisti. Nažalost, zavist vrlo negativno djeluje na čovjeka, pa i na cijelu zajednicu i očitava se u ne-prijateljskom stavu i osjećanju prema drugima. U Bibliji ili Svetom pismu imamo opisane mnoge primjere zavisti koja se izražavala u nezadovoljstvu zbog uspjeha drugih, i takvih primjera, nažalost, ima i danas. Mogli bismo takvih primjera navesti na stotine, koje smo osobno doživjeli ili pak čuli da su se nekomu drugom dogodili. Zavist je osjećaj ogorčenosti prema drugima zbog stvari koje posjeduju, zbog njihova bogatstva, prednosti koje imaju u odnosu na druge ili nečega drugog. Kako savladati zavist, svatko sam mora pronaći, ipak ako na osjećaj zavisti mogu utjecati mnoge okolnosti, jednako tako mogu je i suzbijati. Dijete već od malih nogu uči da se u učenju, natjecanju mora istaknuti, svi ga tjeraju da bude među boljima. Već se u dječjem vrtiću odgaja na natjetcateljski duh, zajedničko postignuće rijetko se cijeni i tu se već javljaju prve klice zavisti. Nekomu nešto brzo uspijeva, nekomu ne, netko ima najmodernejnu igračku, netko pak ne može to imati. Možda bi se i sami bolje osjećali ako bi katkad svoje egoistične interese potisnuli radi općega dobra, jer ono što je općenito dobro, to je dobro i za nas. Možda se s iskustvom i to stječe, kako je i američki filozof i pjesnik Emerson rekao „U odgoju svakog čovjeka postoji doba kada dolazi do uvjerenja da zavist nije ništa drugo, nego neznanje.“

Beta

Glasnikov tjedan

Kažu neki da je narodna samobitnost stvar intime i da u nju ne treba dirati, a kako oni koji su nesigurni u svojim javnim i političkim diskursima, kažu za sebe u nekim prilikama kao najhrabriju javnu rečenicu da imaju specifičnu dvojnu samobitnost. Izgleda da postoje vremena i stanja kada je biti istodobno nositeljem višestrukih samobitnosti najudobniji osjećaj. Koji su uzroci te dvojnosti, složeno je pitanje, čiji odgovor treba početi tražiti u povjesno-političkim činjenicama, obra-

diti se spremi istoga. Koliko ona može pomoći i u kojim elementima, a koliko otežati narodnu opstojnost??? Dvojnost u sebi sadrži i opasnost biranja, prema trenutnoj potrebi za jednim ili drugim???? Dvojnost se ne rađa jednoga dana, njezina se podloga stvara kroz dugo-trajne ideoološke tje-kove. Tako i posljednji popis pučanstva više-strukih nacionalnih samobitnosti ozakonjuje kao posve prirodnu stvar kada se radi o izjašnjavanju onih koji uz mađarsku samobitnost žele iskazati i svoju nacionalnu pa naznačuju pripadnost jednoj ili drugoj zakonom priznatoj nacionalnoj zajednici u Mađarskoj ili nekoj drugoj, pri čemu neki imaju i do pet-šest samobitnosti.

Jedno je sigurno: politika ima itekako jaku ulogu u identitet-skim opredjeljenjima. Građanstvu pa i nekim (po statističkim podatcima iz 2011. godine mnogima) pripadniciima nacionalnih zajednica, odgojavaju višestruke samobitnosti, napose ako su one i pozitivna politička potruka političkih elita. U meni je du-boko uvjerenje da pojedinac koji ima jasnu nacionalnu, narodnu, jezičnu, kulturološku samobitnost izaziva div-ljenje drugoga pojedinca kojeg odli-kuju te iste izvrsnosti njegove samobitnosti. Ovih je dana u svom govoru HDS-ov predsjednik između ostalog kazao: «Naši su predci mu-kotrpnim radom i voljom ovaj kraj pretvorili u svoj dom. Stoljećima su obrađivali zemlju, gradili domove, škole, crkve. Borili su se i ginuli u mnogim ratovima, dali su bezbroj učitelja, liječnika, raznih intelektua-laca i tako pridonijeli razvitku ove zemlje. Znam da su druga vremena, ali danas zacijelo nije teže i opasnije reći 'ja sam Hrvat', naučiti svoju djecu na materinski jezik, da budu vjerni Katoličkoj Crkvi, svojemu rodnom kraju, državi, i svemu onom što su nas naši stari naučili.» Vaša urednica dodala bi: naučili po HRVATSKI.

Izgleda da postoje vremena i stanja kada je biti istodobno nositeljem višestrukih samobitnosti najudobniji osjećaj.

zovanju, poznavanju političkih, zemljopisnih, jezičnih, vjerskih, obiteljskih, kulturoloških, suodnosa naroda čiju samobitnost netko bira, u habitu svakoga pojedinca... Nažalost, često su identitetske odrednice u nekim vremenima tek proizvod aktualnog trenutka u kojem pojedinac djeluje...

Narodi žive u suzajedništvu sto-ljećima na različitim zemljopisnim prostorima, na koja su neki došli prije, a neki poslije, neki vladali, a neki zavladali... Pod istim krunama, vezani istim vladarskim imenima kroz dugu povijest, u tisućljetnom personalnom zajedništvu koje unatoč svim povijesnim nedaćama, i ne-počudnostima vremena i vladara, država i vlasti nije satrlo samobitnost naroda... Narodi u određenim povijesnim prigodama djeluju i u istom političkom smjeru, u drugima sasvim drugom, u nekim su izvrsni prijatelji, a u drugima čak i neprijatelji, koji se bore na različitim stranama bojišnica... Pogotovo kada se radi o političkim i gospodarskim suodnosima, kapitalu, tržištu, dobiti, strateškim točkama i položajima...

Dvojnost nacionalne samobitnosti kategorija je koju itekako treba promisliti politika i politički suodre-

Branka Pavić Blažetin

TRODNEVNI POSJET MAĐARSKOJ

Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović na poziv predsjednika Mađarske Jánosa Áder boravila je u službenom posjetu Mađarskoj od 7. do 9. listopada. Áder i Kitarović sreli su se i 26. rujna u sjedištu Ujedinjenih naroda, na marginama 70. jesenskog zasjedanja Opće skupštine UN-a. Razgovarali su o europskom odgovoru na migrantsku krizu. Razgovor o tome, kao i o snažnijoj srednjoeuropskoj suradnji između Jadrana i Baltika nastavili su i tijekom službenog posjeta Kolinde Grabar-Kitarović Mađarskoj. Predsjednik Áder primio je predsjednicu Grabar-Kitarović 7. listopada u Šandorovoj palači u prijepodnevnim satima. Grabar-Kitarović prije sastanka s Áderom vodila je razgovore i s predsjednikom Mađarskog parlamenta Lászlóom Kövérom koji je dao svečani doručak u njezinu čast, kojem je nazočio i Mišo Hepp, parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj. S Lászlóom Kövérom složili su se kako su Hrvatska i Mađarska dvije prijateljske države bogate povijesti i zajedničke budućnosti u Europskoj uniji. Grabar-Kitarović se 7. listopada srela i s premjerom Viktorom Orbánom.

Kolinda Grabar-Kitarović i János Áder

Dvoje predsjednika Áder – Grabar-Kitarović dali su i izjavu za medije. Prilikom susreta Áder – Grabar-Kitarović razgovaralo se o ukupnosti odnosa između dviju država te o migrantskoj krizi te o svim posljedicama s kojima se dvije države, ali i cijela Europska unija suočava. „Nažalost, u posljednje vrijeme naši su odnosi zasjenjeni snažnom retorikom oko migrantske krize“, kazala je hrvatska predsjednica i dodala da se s predsjednikom Áderom složila kako to ne smije ostaviti trajnog traga na hrvatsko-mađarske odnose koji moraju ostati primjerom dobrosusjedskih odnosa i prijateljstva u cijeloj Europskoj uniji. Osvrnuvši se na položaj nacionalnih manjina u obje države, Predsjednica Republike i Predsjednik Mađarske složili su se da su one posebna spona između dviju država i veliko bogatstvo. Obostrano je zaključeno da su države središnje Europe upućene jedna na drugu, ali i da su propuštene velike mogućnosti suradnje. U tom smislu početni postupak Jadran – Baltik – Crno more istaknut je kao hvalevrijedan jer povezuje države i potiče na suradnju. Posebno su naglašene mogućnosti jačanja gospodarske suradnje. Grabar-Kitarović se 7. listopada srela i s premjerom Viktorom Orbánom. Oni su se sreli i 30. rujna u New Yorku, na marginama 70. jesenskog zasjedanja Opće skupštine UN-a. Tada su Kitarović i Orbán razgovarali o migrantskoj krizi i pogledima na njezino rješavanje. Sastanak se odvijao iza zatvorenih vrata.

Kako saznaje Medijski centar Croatica, predsjednica Grabar-Kitarović s mađarskim domaćinima razgovarala je o obostranim odnosima, suradnji u srednjoj Europi, stanju na jugoistoku Europe, o globalnim temama te osobito o migrantskoj krizi koja posljednjih tjedana pogda brojne europske zemlje, te o položaju Hrvata u Mađarskoj, naglašujući da Hrvatska štiti u potpunosti prava Mađara, da imaju svoga saborskog zastupnika, te je zahvalila na potpori koju mađarska vlada pruža Hrvatima u Mađarskoj, ali je istodobno izrazila nadu da će u budućnosti Hrvati

u Mađarskoj imati punopravnog zastupnika u Parlamentu s pravom glasa, kao što ga imaju u Hrvatskoj saborski zastupnici iz redova mađarske zajednice. Istoga dana, 7. listopada, u poslijepodnevnim satima na Sveučilištu Corvinus predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović održala je predavanje naslova „Hrvatski doprinos srednjoeuropskoj suradnji: vrijeme je za jačanje srednjoeuropskog krila EU-a i NATO-a“. Predstavila je početni postupak Jadran – Baltik – Crno more koji za cilj ima osnažiti sve oblike srednjoeuropske suradnje – i one političke, i gospodarske, infrastrukturne i sigurnosne. Istoga dana prijam u povodu službenog posjeta predsjednice Republike Hrvatske gospođe Kolinde Grabar-Kitarović Mađarskoj, u rezidenciji priredio je veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Gordan Grgić Radman. Prijmu su nazočili brojni predstavnici hrvatske zajednice u Mađarskoj te mnogi prijatelji Hrvatske. Uime Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj njihovi predsjednici Ivan Gugan i Joso Ostrogonac uručili su poklone gdje Grabar-Kitarović. Predsjednica je s radošću pozdravila predstavnike Hrvata u Mađarskoj. Tom je prigodom Predsjednica dala duži intervju za Medijski centar Croatica (Hrvatski glasnik; Radio Croatica). S njom je razgovarala glavna urednica spomenutoga Centra Branka Pavić Blažetin.

Dana 8. listopada u ranim prijepodnevnim satima predsjednica Grabar-Kitarović posjetila je budimpeštanski HOŠIG gdje joj domaćica bila HOŠIG-ova ravnateljica Ana Gojtan.

Nakon posjeta HOŠIG-u otputovala je na sastanak šefova zemalja članica V4 koji se održao u Balatonfüredu 8. – 9. listopada. Bio je to sastanak predsjednika država članica Višegradske skupine koja okuplja Češku, Slovačku, Poljsku i Mađarsku, a na koji je bila pozvana i Grabar-Kitarović. U spomenute četiri države koje surađuju oko zaštite svojih gospodarskih interesa, živi oko 64 milijuna stanovnika.

Osvrnuvši se na sudjelovanje sastanku na vrhu Višegradske skupine u Balatonfüredu, istaknula je da Hrvatska želi biti partner V4 te da je suradnja, i bez čvrstog okvira, vrlo prirodna i gospodarski opravdana te utemeljena na čvrstim osnovama. Predsjednica je naglasila da Hrvatska i zemlje V4 dijele vrlo bliske poglede u mnogim gledištima zbivanja na europskoj i globalnoj sceni. Istaknula je da su tijekom dvodnevнog sastanka na vrhu zemalja Višegradske skupine vodili razgovore koji određuju budućnost naših država, ali i ovog dijela kontinenta, dotičući se tema migracija, klimatskih promjena, energetike te sigurnosti i stabilnosti našega susjedstva, prostora jugoistočne Europe.

Slanje policajaca ili vojnika iz zemalja Višegradske skupine (V4) na mađarske granice ne treba gledati kao neprijateljski čin prema Hrvatskoj, nego kao zaštitu šengenskih granica i primjenu šengenskih načela koje Hrvatska, kao država koja želi ući u Schengen, ne primjenjuje, rekla je predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović nakon završetka dvodnevнog sastanka na vrhu V4 u Balatonfüredu.

Branka Pavić Blažetin

HOŠIG GOSTUJE U ZADRU

Literarna i plesna scena budimpeštan-skog HOŠIG-a između 22. i 25. listopada gostuje u gradu svetoga Donata, u Zadru, s kazališnom predstavom „Vremeplov – 800-godišnja hrvatsko-mađarska prošlost“. Prema predviđenome programu, u četvrtak u jutarnjim satima kreće se u Zadar, sutradan prije podne proba i pripreme na predstavu te od 12.30 kazališta predstava u zadarskome Hrvatskom narodnom kazalištu. Dana 24. listopada posjet gradu, razgledanje spomenika zajedničke hrvatsko-mađarske povijesti i slobodan program. U sutoču, nakon doručka povratak u Budimpeštu.

STOLNI BIOGRAD – Hrvatska samouprava toga grada od 26. do 30. listopada, u prostorijama Doma za vjerouauk i prosvjetu svetoga Stjepana (Stolni Biograd, Ulica Feranca Liszta 1) priređuje Tjedan hrvatske kulture. Prvoga je dana od 18 sati predavanje vijećnika Hrvatske samouprave Karla Balinta „Mađarski povjesni spomenici u Hrvatskoj“, a sutradan, 27. listopada, filmska je projekcija. U srijedu na temu „Hrvati u Mađarskoj – od Bunjevaca do Hrvata Raca“ od 17.30 izlaže Šandor Horvat, etnograf, sljedećega dana gost je Tjedna otac Arpad Horvat, glavni urednik isusovačkog časopisa „Szív“ (Srce). Naslov je njegova predavanja „Isprepletanja mađarsko-hrvatske crkvene povijesti, odudaranja i poklapanja u prošlosti, u sadašnjici i pogled unaprijed“. Dana 29. listopada, od 19 sati je plesačica s tukuljskim Orkestrom Kolo. Pri kraju manifestacije, u petak, 30. listopada, od 18 sati je koncert zadarske Klape Anima Maris, ravna Iva Rončević, a od 20. sati je kušanje dalmatinskih specijaliteta. Šef je kuhinje Zoran Marjanović.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska državna samouprava u okviru niza priredaba Croatiada priređuje Susret hrvatskih, dramskih, lutkarskih i literarnih družina. Susret će se održati 20. listopada 2015., s početkom u 10 sati u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže. Susretu će sudjelovati pet osnovnoškolskih dramskih družina: iz santovačkog HOŠUD-a, martinačke osnovne škole, petrovo-selske Hrvatsko-mađarske narodnosne dvojezične osnovne škole, koljnofske Osnovne škole «Mihovil Naković» i koresturske Osnovne škole «Nikola Zrinski».

Intervju

„Izrazila sam nadu da će u budućnosti Hrvati u Mađarskoj imati punopravnog zastupnika u Mađarskom parlamentu s pravom glasa“

Razgovarala: Branka Pavić Blažetić

Naporan je dan iza Vas, niz susreta s najvišim dužnosnicima Mađarskog parlamenta, države i vlade. Kako su prošli današnji bilateralni razgovori?

S moje strane izvrsno. Temeljni cilj mi je bio – iako je posjet dogovoren još davno, prije nekih šest mjeseci – ipak temeljni cilj mi je bio popraviti odnose ili barem percepciju odnosa između Mađarske i Hrvatske, jer ja vjerujem da oni nisu narušeni na onoj supstantivnoj strukturalnoj razini. Narušeni su, nažalost, samo na retoričkoj oko ovih posljednjih problema migracija. Mi ne možemo dopustiti da negativni problemi definiraju naše odnose. Kao što je rekao Krleža, danas ga je citirao i mađarski predsjednik Áder na tiskovnoj konferenciji: „O hrvatsko-mađarskim problemima mogla bi se napisati knjiga, međutim cijela jedna knjižnica ne bi bila dovoljna da u nju stane sve o hrvatsko-mađarskom prijateljstvu, našim međusobnim odnosima i orientiranosti jednima na druge.“ I ono što mi je bilo danas iskazat jest da postoje otvorena pitanja, postoje problemi koje moramo rješavati, ali ih idemo rješavati u duhu dobrosusjedstva, međusobnog poštovanja i uvažava-

nja na korist obiju država i obaju naroda. Mislim da sam to uspjela postići i nadam se da ove kratkoročne trzavice koje smo vidjeli, vjerujem da one neće dugoročno utjecati na naše odnose. Ja vjerujem doista da odnosi između Hrvatske i Mađarske mogu biti primjerom u cijeloj Europskoj uniji dobrosusjedskih i prijateljskih odnosa. Neću nikada zaboraviti pomoći koju je Mađarska nama pružila u vrijeme Domovinskog rata, u zbrinjavanju izbjeglica, ali i u svakom drugom pogledu, i neću nikada zaboraviti kada sam bila ministrica vanjskih poslova i europskih integracija, kada je Hrvatska pokušavala pokrenuti pregovore s Europskom unijom, da je mađarski ministar vanjskih poslova, moj kolega, bio jedan od onih koji su mi danonoćno pomagali. Nikada nisu dovodili u pitanje kredibilitet hrvatske vlade, nikada nisu postavljali ono što se kaže *second questions*, dakle uvijek su nam vjerovali, uvijek su vjerovali da mislimo ozbiljno, i Mađarska nam je stvarno puno pomogla na putu Europske unije i NATO-a, i sada, evo, imamo, uz onu prošlost od više stoljeća koju dijelimo, budućnost koja je puno važnija i koju dijelimo zajedno. Budućnost za koju želim da bude mirna i prosperitetna i za Hrvatsku i za Mađarsku i za naše narode, i da budemo snažni u Europi. Kao što sam rekla u New Yorku i danas ovdje na predavanju na sveučilištu Corvinus: Nikad nemojte ocjenjivati osobu, problem ili državu po njenoj ili njevoj veličini. Veličina geografska ili broj ljudstva nije bitan. Bitno je srce i bitno je onako kako se sami stvorimo. Koliko vjerujemo u sebe. Ja mislim da utjecaj i uloga Hrvatske može daleko nadići granice našega geografskog prostora ili našeg ljudskog ograničenja. Uostalom, kao Hrvati prisutni smo ovdje u Mađarskoj, ali i svugdje u svijetu. Bilo kamo dođem, naiđem na hrvatsku zajednicu i tako mi je drago da su uvijek toliko cijenjeni članovi lokalnoga društva i da Hrvati toliko pridonose uopće globalnom razvoju u svakom pogledu od sporta do znanosti, do mnogih drugih područja.

S predsjednicom Republike Hrvatske Kolindom Grabar-Kitarović razgovarala je glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica.

Spomenuli ste Hrvate... Jesu li u današnjim razgovorima s gospodinom Kövérom, Áderom i Orbánom Hrvati u Mađarskoj bili tema razgovora?

Naravno, to je prirodno. Bez obzira na to što migranti trenutno dominiraju našim međusobnim odnosima, pitanje na kojem sam apsolutno inzistirala i koje sam potaknula na svim razgovorima i s predsjednikom države i vlade i Parlamenta jest upravo hrvatska zajednica ovdje u Mađarskoj i, naravno, mađarska zajednica u Hrvatskoj. Istaknula sam da Hrvatska štiti u potpunosti prava Mađara da imaju svog saborskog zastupnika, zahvalila sam na potpori koju mađarska vlada pruža Hrvatima ovdje u Mađarskoj, ali sam isto tako izrazila nadu da ćemo u budućnosti ovdje za Hrvate imati punopravnog zastupnika u Parlamentu s pravom glasa kao što ga imamo u Hrvatskoj za mađarsku zajednicu.

Da, to je važna tema. Hrvatska predsjednica i hrvatska politika ne odustaju od traženja toga prava?

Naravno, ne odustajem, to sam si zacrtaла и то је абсолютно што ћу промicati. То nije само моја ustavna obveza, već i etička i ljudska obveza. Promicati prava hrvatskoga naroda izvan domovine. Znate da je po Ustavu dužnost sviju nas brinuti se o Hrvatima izvan domovine, ali držim da je to isto tako i snažna odrednica hrvatske vanjske politike. Jer hrvatska zajednica u drugim državama upravo je onaj pozitivni

most na koji možemo graditi međusobne odnose, dakle moramo se apsolutno zala-gati za njihova prava, ali moramo isto tako isticati koje su ono bogatstvo u našim međusobnim odnosima i bogatstvo za državu u kojoj žive.

Često se koriste sintagmom mosta, ali može li se tim mostom hodati? Koliko je hrvatska država svjesna upravo snage hrvatske zajednice izvan njenih granica i koliko koristi hrvatsku zajednicu svojoj promociji?

Moram reći da sam pomalo razočarana posljednjim godinama, pogotovo od osamostaljenja, odnosom hrvatske države prema Hrvatima izvan domovine. Uvijek se to nekako zadržalo na deklarativnoj razini. Počeli smo s nekakvim ministarstvom za iseljeništvo i danas se to svelo na ured za iseljeništvo. Mislim da to treba u potpunosti preokrenuti. Jedna sam od onih koji zastupaju da osnažimo taj ured, dakle da se to čak digne na razinu ministarstva koje bi se brinulo kako o pravima nacionalnih manjina u Hrvatskoj tako i o pravima Hrvata izvan domovine, ali i koji bi bio tu kao servis, kao usluga koja bi pomagala Hrvatima koji se ili žele vraćati u domovinu, ili žele poslovati s domovinom, ili im pomagati u rješavanju bilo kakvih slučajeva kao ishodovanje dokumenata ili pronalazak, ne znam, njihovih djedova, baka, njihovih predaka, dakle biti na usluzi našim iseljenicima jer ono bogatstvo koje vidimo u našem iseljeništvu i u Hrvatima koji su autohtonima manjinama u susjed-

nim državama jest ne samo u toj demografskoj obnovi ili pak ulaganju u Hrvatsku. Prvenstveno vidim to bogatstvo u iskustvu koji ste stekli životom u raznim državama. Mislim da nam je to iskustvo neophodno kako bismo prekinuli taj ne-kakav lanac, taj krug u kojem se nepre-stance krećemo od komunizma na ovamo i gdje nismo sposobni zapravo prekinuti tu svijest u Hrvatskoj, promijeniti stanje svi-jesti, poticati individualnu odgovornost, poticati rad, kulturu rada, cijeniti rad, cijeni-uti poduzetništvo. A sve ste vi to stekli u mnogim državama. Mađarska je imala slične probleme kao Hrvatska u transfor-maciji, ali, evo, vidimo da je dalje otišla, barem kad je riječ o gospodarskim pokazateljima. Vidimo da je rast GDP-a viši, dakle možemo tu učiti od Mađarske i u iskoristavanju EU-fondova i u gospodar-skoj preobrazbi. Imamo Hrvate diljem svijeta koji žive u državama od Australije do Sjeverne Amerike gdje su već godinama i gdje su desetljećima na snazi demokratski sustavi koji upravo idu k debirokratizaciji, k poticanju poslovne klime ulaganja i poticanje te individualne odgovornosti sva-koga, ali onda i svakome dati zapravo i dovoljne ovlasti da može donositi odluke i da može sudjelovati u radu države i u radu lokalne uprave.

Politika se uvijek vrti oko gospodarstva. Je li danas bilo riječi o problemu između Mađarske i Hrvatske koji se vrti oko pitanja INA – MOL? Kako gledate na hrvatske strateške interese u ovome srednjoeuropskom prostoru?

Konkretno problema INA – MOL smo se kratko danas dotakli jer svi su svjesni da je u Hrvatskoj trenutno predizborna kam-panja i da je raspušten Sabor, i vlada zapravo funkcioniра kao tehnička vlada i zbog toga nitko ne očekuje njihova rješavanja. Međutim, ono u čemu se nadam: da ćemo uskoro krenuti u rješavanju takvih pitanja, naravno u duhu dobrosusjedstva i iznala-zit rješenja koja će ići na korist objiju država, na korist prijateljstva objiju država. Povijest toga problema prilično je zamršena, on nije do meni mojih ovlasti nje-gova rješavanja, ali ono što ću svakako poticati i s obzirom da su međunarodni odnosi, vanjska politika, diplomacija u domeni mojih ustavnih ovlasti, jest da ta pitanja, ta otvorena pitanja riješimo prvo putem dijaloga u duhu dobrosusjedstva, povelje ujedinjenih naroda, međusobnog poštovanja, i, naravno, ništa toga ne može ići na uštrb interesa Republike Hrvatske, ali isto tako moramo poštivati i suverenitet i interes druge države i cijeli proces kako je dosada išao.

Gostovanje gradiščanskih Hrvata u Gari

Garska Seoska i Hrvatska samouprava 26. rujna organizirale su tradicionalni Dan svetog Mihovila, berbenu svečanost na kojoj je ove godine gostovalo undansko Kulturno-umjetničko društvo „Veseli Gradiščanci“.

Dio sudionika tradicionalnog Dana svetog Mihovila

Dolazak undanskih gostiju ostvaren je u okviru projekta međuregionalne kulturne suradnje Hrvatske državne samouprave uz potporu Fonda ministarstva ljudskih resursa Mađarske (EMET). Garci su gostovali u Undi 27. lipnja 2015. na priredbi „I. Revije gradiščansko-hrvatske narodne nošnje“, a ovom su prigodom uzvratili poziv Undancima.

Berbena svečanost tradicionalna je tronarodnosna (bunjevačko-hrvatska, mađarska i šapska) priredba u Gari. Počinje berbenom povorkom kroz selo. Tako je to bilo i ove godine. Prije tog se predstavila mjesna dječja folklorna skupina „Leptir“. Ona je izvela bunjevačke plesove. Zatim je krenula povorka pod vodstvom „malog birova“ Tune Takača iz mjesnog doma kulture. U povorku su se uključili i članovi undanskoga KUD-a „Veseli Gradiščanci“ u svojoj narodnoj gradiščansko-hrvatskoj nošnji. Nosiли су svoje berbene nakite, bure vina i kolače (kuglofe). Osim njih, naravno, sudjelovale su i mjesne skupine: garska Bunjevačka izvorna kulturna grupa i Omladinska plesna skupina te osnovnoškolci uz pratnju znatiželjnih mještana. Prvo su otisli rad seoskog „notaroša“. U toj ulozi bio je Erik Nagy, član garske Omladinske plesne skupine. Njega su isprosili po sikuljskom (mađarskom) običaju. Zatim je slijedila „notaroška“ Hanga Kertész po švap-

skom običaju i na kraju „birov“ i „birovinca“, Šandor Koller i njegova supruga Ibolja Molnár po bunjevačkom običaju. Tamo se zaigralo bunjevačko kolo i drugi bunjevački plesovi. Dakako, nisu izostale ni gradiščansko-hrvatske popijevke. Veselje je podupiralo i bogato gostoprivrstvo na svim postajama s domaćom rakijom, „starim“ vinom, sokom i svežim kolačima. Nakon toga stigli su i fijakeri koji su vozili kulturna društva po selu. Zvuk pjesme orio

Undansko Kulturno-umjetničko društvo „Veseli Gradiščanci“ nagarskoj pozornici

je po svim garskim ulicama. Tijekom prolaska bilo je još tri postaje gdje se opet zaplesalo i nazdravilo čak i po hladnom i oblačnom vremenu. Napokon se stiglo u mjesni dom kulture gdje su svi okupljeni bili pogostočeni sarmom. Zatim je slijedila sveta misa koju je održao Tibor Szűcs, mjesni župnik, uz pratnju Stipana Krekića na orguljama i članova pjevačkoga zbora dušnočkih Hrvata.

U jednoipolsatnom kulturnom programu predstavili su se samo gošti iz Unde: KUD „Veseli Gradiščanci“ uz pratnju undanskih i koljnofskih tamburaša te ženske vokalne skupine „Biseri“ pod vodstvom Sabine Balog. Na početku programa Štefan Kolarsar, predsjednik undanske Hrvatske samouprave i Hrvatske samouprave Đursko-mošonsko-šopronske županije, ukratko je prikazao selo Undu i djelatnost KUD-a. Jedna članica Društva pročitala je pozdravno pismo dr. Mije Karagića svojim Garcima. Od umirovljenja on živi u Undi, u rodnom selu svoje supruge, nážlost, ovaj put nije se mogao odazvati našem pozivu. Undanci su izveli četiri koreografije: dvije iz Gradišča i dvije iz matične domovine (slavonske i prigorsko-posavsko-zagorske plesove). Iz svoje regije predstavili su regrutske običaje i svadbene plesove pred crkvom. Između pojedinih koreografija svirali su undanski i koljnofski tamburaši koji su jednako tako oduševili publiku.

Priredbu su svojom nazočnošću počastili gđa Dinka Franulić, konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, predstavnici Topolja, zbratimljenog naselja u Hrvatskoj, te Gakova i Rastine iz Vojvodine. Osim nekolicine Bajaca trebamo istaknuti petnaestak gostiju iz Kečkemeta pod vodstvom Stipana Šibalina, predsjednika tamošnjega HMS-a.

Nakon programa slijedilo je svečano paljenje vatre prigodom Miholja, i plesačnica uz mjesni Tamburaški orkestar „Bačka“, koja je potrajala do sitnih sati.

Martin Kubatov

Štefanu Kolosaru i Undancima poklon je uime Garaca uručio Martin Kubatov.

KARAŠICA NAS VEŽE

Összeköt a Karasica (Karašica nas veže), kulturni susret naselja uz rječicu Karašicu 2015. godine, manifestacija je koja je prvi put održana u baranjskom selu Surdukinju. Zamisao se javila u tom naselju, a podupiru je tamošnje zastupničko tijelo te surdukinjske narodnosne samouprave, Njemačka i Hrvatska. Priredba je održana 19. rujna pod visokim pokroviteljstvom generalne konzulice Republike Hrvatske Vesne Haluga. Cjelodnevni su programi okupili umalo dvije tisuće posjetitelja. Mnoštvo šatora, i izlagačkih i obrtničkih, nudilo je niz zanimljivih sadržaja, a bilo je štošta i za popiti i pojesti. Gastronomski programi počeli su u ranim prijepodnevnim satima.

Dio zastupnika surdukinjske Hrvatske samouprave s prijateljima i članovima obitelji

Troježična sveta misa – koju su suslužili mjesni župnik Sándor Horváth, martinački, nekad olaski župnik, velečasni Ilija Ćuzdi i velečasni Gergely Beer, vikar za mađarske vjernike Đakovačko-osječke nadbiskupije – održana je u mjesnoj crkvi u Njomici (Nyomja), nekadašnjem samostalnom naselju, danas dijelu naselja Surdukinja. Misi su nazočili surdukinjski načelnik János Hergenröder, predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Mišo Ferkov, predstavnici surdukinjske Njemačke samouprave, načelnik naselja Popovca Zoran Kontar, parlamentarni zastupnik János Hargitai, generalna konzulica Vesna Haluga, glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin te brojni vjernici i uzvanici. Mimohod sudionika kulturno-folklornog programa bio je u ranim poslijepodnevnim satima, kada je svečano otvoren i prvi susret naselja uz rječicu Karašicu. Nastupila su brojna društva, među njima KUD Sloga iz Draža. U večernjim satima održan je, pred brojnom publikom koncert popularnog sastava Srebrna krila. Dečki i Vlado Kalember okupili su oko 1500 posjetitelja na koncertu, kojem je slijedio

Pokroviteljica priredbe bila je generalna konzulica Vesna Haluga.

bal u mjesnom domu kulture. Među izlagačima svoj su šator toga dana imali i katolska Seoska i Hrvatska samouprava. O brojnim gostima, Hrvatima i drugima, brinulo se i zastupničko tijelo surdukinjske Hrvatske samouprave, u sastavu: predsjednik Mišo Ferkov, Marija Kovač Hengl i Đuro Marković.

U mimohodu su sudjelovali i katoljski Hrvati.

Ovogodišnja narečena manifestacija održana je datumski umjesto tradicionalnoga surdukinjskog Berbenog dana koji se održavao već 19 godina zaredom, poradi okupljanja 26 naselja uz rječicu Karašicu, koja izvire u Feketu (Feked). Cilj je organizatora bio oko kulture i gastronomije okupiti predstavnike naselja smještenih uza spomenutu rječicu. Uz Karašicu su se smjestili u Mađarskoj: Feket, Bodica (Fazekasboda), Kikoš (Kékesd), Seluv (Szellő), Katolj, Kemed (Máriakéménd), Surdukinj, Boja (Bóly), Borjat (Borjág), Veliki Budmir (Nagybudmér), Mali Budmir (Kisbudmér), Pócsa, Viljan (Villány), Vilaguš (Virágos), Madžarboja (Magyarbóly), Lapandža (Lapáncsa), Iločac (Ilocska), a u Hrvatskoj: Luč, Šumarina, Šećerana, Branjin Vrh, Popovac, Branjina, Podolje, Gajić, Draž i Batina. Sva su se ova naselja na neki način predstavila i bila zastupljena na prvom susretu naselja uz Karašicu održanom u Surdukinju pod imenom Összeköt a Karasica (Karašica nas veže).

Surdukinj je naselje staro sedam i po stoljeća u kojem danas živi i mala hrvatska zajednica doseljena iz okolnih šokač-kohrvatskih sela. Naselje je smješteno na cesti broj 57 između Pečuha i Mohača uz rječicu Karašicu. U Surdukinju živi brojna zajednica Nijemaca. Današnji Naselje je nastalo 1948. godine kada su spojena dva naselja Njomica i Surdukinj. Surdukinj su 1720-ih godina naselili Nijemci iz pokrajine Hessen oko Fulda, čiji je znatan broj potomaka iseljen nakon II. svjetskog rata. Danas Surdukinj ima gotovo dvije tisuće stanovnika. Stanovništvo se bavi poljoprivredom i vinogradarstvom. Surdukinj, Minjorod, Kemed, Olas, Belvar i Hašad danas su u zajedničkom upravnom okrugu.

Branka Pavić Blažetin

Jesensko putovanje na Istru

Godinasto vrime je sprohadjalo kiseške Hrvate na putu u Hrvatskoj, 25. septembra, u petak. Putnici u autobusu nimalo nisu bili zbog toga tužni. Hrvatske pjesme su im pratile putovanje uz razgovor o ozbiljni i neozbiljni stvari. U negdašnje ribolovno naselje Rabac u ranom otpodnevnu smo dospili da je ostalo dost vrimena za šetnju, a za hrabrije i za kupanje.

Na Trsatu u Rijeki

Drugi dan u Rijeki naš prvi put nas je peljao u svetišće Majke Božje Trsatske. Hodočasno mjesto posjetio je i Ivan Pavao II. 2003. ljeta. Na 140 metara visokom Trsatu prošetali smo se na terasi Trsatskoga kaštela iz 13. stoljeća, i uživali u pogledi na grad i na najveću luku Hrvatske. Upoznali smo se sa znamenitosti varoša pomoću turističkoga vodiča. Još isti dan otpodne, Opatija nam je nudila predivnu prirodu, uredjene parke, šetališča, stare austro-ugarske vile sa svojim izvrsnim, odličnim čarom. U crikvi sv. Jakova smo mogli zahvaliti i za ovdašnji ugodan izlet. Treti dan Pula, Rovinj i Poreč su bili u našem turističkom planu. Na jugozapadnom dijelu Istarskoga poluotoka, u Puli zvećega smo se divili znamenitošću antičke dobi, kad su Rimljani poluotok naprikzeli. Amfiteatar sa svojom monumentalnošću je pravoda bio najveća gradjevinska čarolija za nas, a u muzeju smo dostali informacije i o tadašnjem žitku. Jedan od najjačih turističkih centrov Istre,

Rovinj, već je povezan s legendom mučenice sv. Eufemije. Na rovinjsku obalu doprimili su vali Jadrana sarkofag s nje tijelom 13. jula 800. ljeta. Crikva sv. Eufemije i zvonik kraj nje i dandanas stražari iznad grada i nudi se za razgledivanje okolice. Na ovo hodočasno mjesto na dan smrti kršćanske svetice, 16. septembra, naravno, dođu ljudi iz cijele Istre. Ako je Rovinj jedan od najpopularnijih turističkih varošov, onda o Poreču moremo to isto tako reći. Stari grad je sačuvao starorimski raspored ulic, a glavne ceste i danas imaju rimljanske nazive, npr. Ulica Cardo Maximus. Kompleks Eufrazijeve bazilike iz 5. stoljeća, proširen je u 6. stoljeću pod Bizantom i biskupom Eufrazijem, najvredniji i najvažniji spomenik je Poreč. Baziliku je UNESCO 1997. ljeta zaštitio spomenikom svitske baštine. Četvrti dan, po domom, nismo mislili da nas još more čekati nekakovo presenećenje. Gradić Postojna u Sloveniji leži jugozapadno od Ljubljane. Tamo nas je optimio autobus s ciljem da pogledamo najveću znamenitost Slovenije, Postojnsku jamu. Ov čudesni svit pod zemljom stvoren je erozijom rijeke Pivke. S vlakom i piše smo uživali u ovoj, kih milijun ljet staroj, lipot. Samo devet kilometarova od Postojnske jame leži Predjamski grad koji je skupa sazidan s krševitom stinom i dao je sigurno utočišće negdašnjim vladarom. S ovom slikom smo sjeli u autobus da se obogačeni s doživljaji vratimo u Gradišće. Putovanje je bilo planirano pod peljačtvom Šandora Petkovića, predsjednika Hrvatske samouprave Kisega, a veliku ulogu je imala u organizaciji i Julija Brezović, članica dotične samouprave. Putnici su zahvalili skupnim jačenjem jur na autobusu, kade su jur potekli daljnji razgovori o dojduti priredbi kiseških Hrvatov.

Marija Fülop Huljev

U pulskoj Areni

Trenutak za pjesmu

Borci iz Vukovara

**Borci iz Vukovara nisu nosili zaštitne košulje
Giorgio Armani, ni odijela Pierre Cardin
Prezirali su kravate Gucci i Croata
I kad bismo ih zabačeni u naslonjače u udobnim stanovima
Tuškanca i Pantovčaka gledali na televiziji kako
Pretrčavaju ciglu razorenih domova
Mi smo nekako naslućivali da njihova nevinost
Seže dublje od našeg ponosa i da za neke važne stvari u životu
Čovjeku ne treba ništa: ni cocktail party ni neonska svjetla
Samo savršena ljubav
Totalna opasnost.**

Boris Maruna

Znanstveni kolokvij u Tavankutu

Ono što se voli neće izumrijeti

»Moja je poruka da gajde treba voljeti, kako bi se uspjela sačuvati ova vrsta glazbe. Jer najvažnije je da se voli, jer izumire samo ono što se zaboravlja, a zaboravlja se ono što se ne voli, to ne znači da to nije cijenjeno, ali se zaboravlja zbog različitih okolnosti«, rekao je dr. sc. Andor Végh u svom iscrpnom predavanju koje je pozorno pratilo pedesetak slušatelja.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji sa Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj, te uz logističku potporu HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta, organizirao je 1. listopada na Etnosalašu „Balažević“ znanstveni kolokvij na temu Gajde – glazbeni instrumenti naroda Panonije. Predavač je bio dr. sc. Andor Végh (gajde,

diziranog izvornog glazbenog iskustva. Od početka društvenih modernizacijskih tječova XIX. stoljeća njihova uloga naglo gubi na važnosti i do 1950-ih godina takoreći svugdje nestaju iz svagađanje prakse veselja i zabava. O tome je na kolokviju govorio dr. sc. Andor Végh, predavač na Pečuškom sveučilištu, koji se bavi i kulturnologijom i kulturološkim pitanjima Hrvata u Mađarskoj, a svira i nekoliko tradicijskih solističkih glazbal: »Gajde se svakako mogu u cijeloj panonskoj zoni vezati uz tradicijsku kulturu. Možemo reći kako se etnologija i etnomuzikologija oblikuju početkom XX. stoljeća, one su formirale kategoriju onih instrumenata koji su izvorni, odnosno koje je stvorio

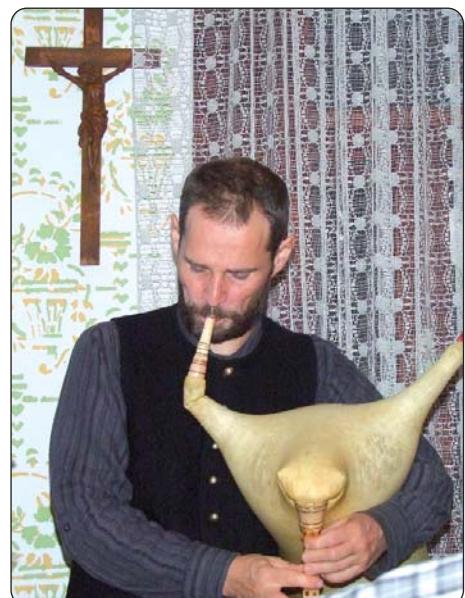

U Tavankutu

dude, mišnice, diplice...), a u programu su osim predavača sudjelovali i Silvestar Balić (kontra, pjevanje), Richárd Patkós (gajde, dude, irske iulian pipe, tj. irske gajde).

U dvorištu Salaša „Balažević“, očekujući goste prije početka kolokvija, prof. etnomuzikologije Edi Tajm iz Srijemske Mitrovice, koji je osnovama gajdaške glazbe podučavao, sad se već može kazati, gajdaše Augustina Žigmanova i Zdenka Ivanovića, u društvu studentice etnomuzikologije i gajdašice Kristine Perić iz Sombora, a priključili su im se i dr. sc. Végh i Richárd Patkós, svirali su skladbe za gajde, baš kako se nekada sviralo, možda baš i na ovom kao i na okolnim i mnogim vojvođanskim salašima.

Gajde su prije XX. stoljeća na cijelome panonskom prostoru imale istaknutu ulogu u glazbenom životu seoskih, ali i gradskih sredina. One su instrument-proizvod samoukih majstora, nestandar-

Andor Végh

narod, tj. stalež koji živi u tradicijskoj kulturi. Gajde su jedne od takvih, one nisu manufakturne, ne rade se na kalup. Zato se može reći za gajde da su tradicijski instrument, jer neki smatraju da su stare nekoliko tisuća godina, ali svakako ne u ovoj formi kako ih danas pozajmimo. Narodi koji se koriste gajdama na panonskom prostoru upotrebljavaju ih više stotina godina. Kada govorimo o rasprostranjenosti gajda, one se u nekoj formi koriste u cijeloj Euroaziji. Vjerojatno su potekle od instrumenata s Bliskog istoka i međurječnih kultura, Eufrata i Tigra, ali ne u ovom obliku, kasnije su doble mjehove i razvile se u gajde. Gajde se sviraju od Škotske do Urala, od Švedske i Finske do sjeverne Afrike.

I.D.

Vršenda iz albuma obitelji Tomin

„Budućnost činite vi“

„Budućnost činite vi. Vi ste budući lideri ovdje u Mađarskoj, a možda neki i u Hrvatskoj“, kazala je među inima predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović prigodom obraćanja nazočnima u predvorju budimpeštanskog HOŠIG-a, 8. listopada.

Fotografija za uspomenu

Na svečanome posjetu nazočili su veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Gordan Grlić Radman, glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskome parlamentu Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh i ravnateljica gospodarske organizacije „Mozaik“ Samouprave glavnoga grada Rózsa Cser te, ne u posljednjem redu, polaznici i pedagozi ove škole.

Nakon intoniranja državnih himna, publiku je pozdravila HOŠIG-ova ravnateljica Ana Gojtan. Ravnateljica je istaknula kolika je čast i ponos posjet gospođe Predsjednice ovoj školi, jer prigodom svibanjskoga gostovanja Literarne i plesne scene u Zagrebu zbog objektivnih razloga susret s Predsjednicom nije ostvaren. Također je čast i zadovoljstvo da zajedno slave na Dan neovisnosti Republike Hrvatske. Potom je govorila o poslanju škole kojoj je na čelu, kako je njezina uloga širenje i gajenje višestoljetne kulture i najljepših običaja Hrvata u Mađarskoj, a također i predaja kršćanskih i građanskih vrednota koje su nam za očuvanje ostavili naši predci. „Na svečanoj dekoraciji – kao što vidite – Hrvatsku i Mađarsku, dvije države povezuje most. Nije ograda, nego most. To je jedan od naših najvažnijih simbola. Naše je poslanje izgradnja mostova, tomu služe naši kulturno-umjetnički, popularni znanstveno-edukativni programi, programi koji ožive običaje, susreti hrvatske i mađarske mladeži. Na tom je mostu prolaz sloboden, ni kucati ne treba pred njim“ – naglasila je ravnateljica Gojtan. Potom je uslijedio kratak ulomak iz kazališne predstave „Vremeplov – 800-godišnja zajednička hrvatsko-mađarska povijest“ u izvedbi HOŠIG-ove Literarne i plesne scene.

Prizor su veselim i lepršavim dječjim plesom otvorili polaznici nižih razreda. Potom je učenik Franjo (Franjo Füzesi) na scenu dozvao ili dočarao kralja Kolomana Mudrog (Franjo Pataki), Nikolu i Petra Zrinskoga (Dušan Grković, Antonio Kiš), u sklopu

ulomaka stihove su kazivali Mia Barbir i Franjo Pataki. Prizor je zatvoren plesnom koreografijom „Momačko kolo“, te zajedničkom recitacijom vjekovječnih stihova biskupa Ivana Antunovića.

Nakon toga se nazočnima obratila predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović. Rekla je da je lijepo vidjeti kako se čuva hrvatska nacionalna svijest, hrvatski jezik i kultura. Pjesma, ples, recitacija, drama, sva ova kreativnost što se vidjelo samo su jedan od izražaja napornoga rada ravnateljice, profesora. Nadovežući se na susret s mađarskim predsjednikom, predsjednikom vlade i predsjednikom Mađarskoga parlamenta, predsjednica Grabar-Kitarović reče da je hrvatska zajednica bila od jako bitnih sadržaja. „Činjenica da imate slobodu čuvati svoja nacionalna prava i njegovati svoj nacionalni identitet, ali isto tako i potreba da ta prava još više osnažimo i da u Mađarskome parlamentu hrvatski narod nema samo glasnogovornika, nego punopravnog predstavnika. Ja vjerujem da Mađarska ide u tom pravcu, ali za to se morate pobrinuti upravo vi. Vi Hrvati u Mađarskoj, koji ste građani ove države, ali koji ste isto tako svjesni svojeg nacionalnog podrijetla i kojima je to ogromno bogatstvo koji pridonose i bogatstvu i same Mađarske“ – kazala je predsjednica Grabar-Kitarović. I pri kraju naglasila: „I zato na nama leži odgovornost djelovanja, kako učenja u školi, kako druženja, kako poštivanja jedni drugih, isto tako, naravno, i rada za dobrobit naših domovina, na dobrobit naše Hrvatske i vaše Mađarske ovdje“. Čestitala je HOŠIG-u i zaželjela puno-puno uspjeha, čestitala Dan državnosti i zahvalila na lijepome dočeku.

Nakon toga polaznici te škole i pedagozi zajedno su se fotografirali s predsjednicom Republike Hrvatske Kolindom Grabar-Kitarović. Ona je nastavila svoj put prema Balatonfüredu na sastanak predsjednikā država Višegradske skupine, kao posebna gošća susreta.

Kristina Goher

Redovita sjednica Hrvatske samouprave Željezne županije

Novi član i daljnji programi samouprave

Po običaju, ljetno vik sprohadja djelovanje s novim elanom, tako je jesenko razdoblje znova pozvalo kotrige Hrvatske samouprave Željezne županije, 22. septembra, utorak, u Sambotel, na redovitu sjednicu.

Štefan Krizmanić (slijeva) uruči vjerodajnicu Karlu Meršiću

U prvoj točki dnevnoga reda, jur već iz najpričasnoga financijskoga izvješća, svih članova mogli doznati da županijska Hrvatska samouprava, po prihodi, ovo ljetno gospodari iz 4 456 000 Ft i dosad sve teče po planu. Zvana dnevne točke, primljen je i novi član zastupničkoga tijela. Po naglom smrću Četarca Joška Šallera, ki je izabran lani na jesenski izbori takoj kot zastupnik željeznožupanijske Hrvatske samouprave, njegovo mjesto je ostalo prazno, pokidob u ovom ciklusu nije već mogao diozimati u županijskom hrvatskom djelovanju. Rezervni odabrani član je bio Plajgorac Karol Meršić, Hrvat iz Kisega, ki je ovput po hrvatski i ugarski prisegao pred nazočnim kotrigi Samouprave ter mu je predsjednik Hrvatske samouprave Štefan Krizmanić i uručio vjerodajnicu. U dalnjem se je raspravljalo o dodatni stvari. Najprije je Štefan Krizmanić položio izvješće o izložbi Lajoša Brigovića u zagrebačkom Mađarskom institutu, ka je bila održana na početku prošloga mjeseca u glavnoj organizaciji županijske Hrvatske samouprave. Kako se je doznalo, slikovna izložba putuje dalje i predvidjeno je predstavljanje Brigovićeve umjetnine u budim-

peštanskoj Croatici, u Hrvatskom centru Beča i još u dodatni mjesti u Hrvatskoj. Zvana toga, pravoda ima interesa i iz različitih gradišćanskohrvatskih naselj da se prezentiraju slike iz bogate riznice pokojnoga židanskoga slikara. Ovput su jednoglasno odlučili kotrigi o potpori jubilarnoga Nakovićevoga naticanja za gradišćanske osnovnoškolare u lipom govorenju, koje će se održati drugi tajdan u Koljnofu, ter za svečanost Štefana Dumovića, povodom njegovoga 75. rođendana. Za novembar je predvidjeno skupno putovanje u Vukovar, u slučaju interesa (iz svih naših naselj dvama se moru javiti) prvi put će organizirano diozimati jedna gradišćanska delegacija u «Povorki sjećanja» u čast pada herojskoga grada. Nadovežući se još za Domovinski boj, za zadnji mjesec ovoga ljeta Županijska samouprava planira i seriju prezentacije knjig o Domovinskom boju, iz autorskoga pera Ivana Njarija.

Krez četire dane u Sambotelu, Petrovom Selu, Nardi i Kisegu bi mogla publika upoznati istinitu povidajku dragovoljca iz Ernestinova.

Tihoo

PETROVO SELO – Seoska samouprava dotičnoga sela, «Petrovski odbor škrinja vrednosti» i Ženski zbor Ljubičica Vas srdačno poziva na Jesensko folklorno otopodne u znaku vrednosti, u petrovski Kulturni dom, 18. oktobra, u nedjelju, u 14.30 uri. Nastupaju Zbor Danica iz Bika, Zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana, mjesni Ženski zbor Ljubičica, Tamburaški sastav Koprive, tanciši i tamburaši HKD-a «Gradišće». Za kulturnim programom slijedi naprikidavanje Nagrade «Za Petrovo Selo». Potom se predstavlja «Petrovsko škrinja vrednosti»: životne priče Petrovišćanov, virtualna šetnja u 20. stoljeću kroz kipcov, droptin, spominkov iz prošlosti. Časni gosti budu Zsolt V. Németh, državni tajnik i parlamentarni zastupnik Petrovoga Sela, ter István Tausz, predsjednik Odbora željeznožupanijske škrinja vrednosti. Od 18 uri slijedi svečani prijem.

SAMBOTEL – Kulturno i vjersko društvo Sambotela po dvadeseti put organizira četverodnevno putovanje u Međugorje, ljetos od 23. do 26. oktobra. Po riči Vincija Hergovića, jednoga od glavnih organizatorov, ljetos je cilj da sve više vrime se potroši na samom hodočasnom mjestu u Bosni i Hercegovini, ali imat će lazno i za razgledavanje pri Plitvički jezera, pak u Trogiru ali u Splitu. Više od 55 najavljenih putnikov je ne samo iz Sambotela nego i iz okolnih hrvatskih naselj.

KISEG – Tradicionalni gastronomski festival pod nazivom «Sajam Ursule» ljetos se priređuje 24. i 25. oktobra, subotu i nedjelju, s velikom aktivnošću hrvatske zajednice grada Kisega, a i same okolice. Po službenoj pozivnici, 24. oktobra, u subotu, na Glavnom trgu će svirati od 15 uri tamburaši «Židanci», a od 15.30 uri publiku će razveseliti svojim nastupom Hrvatsko kulturno društvo «Čakavci» iz Hrvatskoga Židana. Drugi dan u Jurišićevoj tvrdjavi, od 16 uri će jačiti zbor Janković iz Čeprega, a isti dan na Glavnem trgu u 15.30 uri će pjevati jačkarni zbor Zora, potom pak Židanški bećari zagrijavaju mužikom okupljene. Zvana toga na sajmu se kušaju i kupuju mjesni specijaliteti, a člani kiseške Hrvatske samouprave, jur po navadi, će se znova uključiti u pripravljanje kakove gastronomiske atrakcije.

Hrvatski berbeni festival u Starinu

U organizaciji starinske Hrvatske samouprave, u 10. listopada, priređen je Hrvatski berbeni festival. Ovom je priredbom predsjednik starinske Hrvatske samouprave Jozo Perjaš htio oživiti stari seoski običaj, berbu. Takva priredba u selu nije bila od 70-ih godina prošloga stoljeća.

Starinčani

Idući od istoka, prateći vijugavi tok rijeke Drave, prvo je selo toga hrvatskog otoka Starin. Posrijedi je jedno od hrvatskih naselja u kojem se još čuva hrvatska kultura. U selu djeluje osnovna škola gdje se nastava odvija djelomično na hrvatskom jeziku. Ondje uče i mladi svirači koji čine Orkestar Biseri Drave, pod vodstvom Tibora Kedvesa. Ti mladi dečki dobri su primjeri za svakog jer se brinu o čuvanju hrvatske kulture, običaja i zahvaljujući njima, u selu još se čuje između ostalog i tamburica. Nije to bilo drugačije ni ovoga

Starinska crkva

puta. Program je započela u podne svetom misom na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi. Misu je služio šeljinski župnik Jozo Egri uz koncelebraciju martinačkog župnika Ilije Ćuzdija. Na misi i programu pribivali su i predsjednici hrvatskih samouprava okolnih naselja. U ranim popodnevnim satima počela je povorka kroza selo u

Zalate, pa su se svirači, plesači i pjevači tako mogli vratiti u prošlost i uživati u ozračju starih vremena. Na putu su domaćini napravili četiri postaje gdje su sudionici predstavili svoj program, stare starinske, a i novije omiljene pjesme izvodili su tamburaši „Bisera Drave“ i njihove pjevačice. Plesna skupina „Zlatne noge“ predstavila je svoju šokačku koreografiju uz pratnju spomenutoga domaćeg orkestra, a martinački „Korjeni“ također su očarali publiku svojim pjesmama uz pratnju Orkestra „Drave“, a kod zadnje postaje svi su se okupili i zajedno pjevali podravske pjesme i plesali kolo. Na kraju dana svakoga je čekala bogata večera, za čemu se pobrinuo predsjednik Hrvatske samouprave Jozo Perjaš.

Sudionici programa i uzvanici večerom su pogošćeni u „Anica presszóu“. Na posljednjim izborima za lokalane i narodnosne samouprave u Starinu se u hrvatski birački popis registriralo 170 Hrvati iz naselju, a kako predsjednik Perjaš reče, Starinčane su odvojeno ugostili zato što smatraju iznimno važnim i ovako, tak-

Članice Tamburaškog orkestra i zбора Biseri Drave

kojem su sudjelovali martinački Pjevački zbor „Korjeni“, lukoviški Orkestar „Drava“, šeljinska Plesna skupina „Zlatne noge“ te domaći Orkestar „Biseri Drave“. Na taj dan stiglo je šest kočijaša s konjima i kolima iz

vim priredbama snažiti hrvatsku svijest u ljudima i učvrstiti to društvo da kultura bude i dalje živa.

Luca Gažić

MARTINCI – Tamošnja osnovna škola i ove godine, već dva desetljeća, organizira Županijsko natjecanje u kazivanju stihova „Josip Gujaš Đuretin“ te priredbu Dani kruha, u martinačkoj školi 16. listopada 2015. g. Program počinje u ranim poslijepodnevnim satima. U 13.30 je Otvaranje izložbe Svjetski dan kruha, čemu slijede Kulturni program te Natjecanje u kazivanju stihova, kažu nam nastavnica Ljubica Kolar Vuković i ravnateljica škole Ruža Hideg.

ŽDALA – Kulturno-umjetničko društvo naselja Ždale (Prekodravlje, Općina Gola, Hrvatska) priređuje susret kulturnih društava na koji je pozvan i Pjevački zbor iz Izvara (zbor umirovljenika), kaže nam predsjednica izvarske Hrvatske samouprave Klara Kovač. Susret će se održati 18. listopada u Društvenom domu u Ždali prigodom blagdana svete Terezije.

Dan kravate – 18. listopada

Svjetski dan kravate obilježava se 18. listopada, a također i Dan kravate u Hrvatskoj, zato da se skrene pozornost na vrijednost i estetiku tog odjevnog predmeta. Hrvatski je sabor 2008. godine proglašio 18. listopada Danom kravate u Hrvatskoj. Kravata nije samo hrvatska tradicijska baština – već ponos čovječanstva. U Hrvatskoj je 1997. godine utemeljena Akademija Cravatica, s misijom promicanja kravate kao dijela hrvatske, europske i svjetske kulturne baštine. Kravata je jedini hrvatski simbol općenito poznat i cijenjen, a istodobno prepoznatljiv i priznat kao hrvatski simbol. Hrvatsko podrijetlo kravate, utemeljeno na povijesnim, etnološkim i jezikoslovnim činjenicama, potvrđuju svjetske enciklopedije i drugi znanstveni izvori. Godine 2003. izведен je izvanredni pothvat Kravata oko Arene u Puli. Tim pothvatom, s najvećom kravatom na svijetu, simbolički je povezano antičko i suvremeno doba, a crvenom bojom kravate svijetu je upućena poruka ljubavi i suživota među ljudima i narodima.

Male životne radosti

Pojavljujnjem digitalnih fotoaparata i pametnih telefona mnogima je slikanje postalo strast. S vrlo jednostavnim pokretom može se zabilježiti, arhivirati nešto što može ostati zauvijek, ipak među mnogim fotografijama ističu se samo one koje pokazuju nešto osebujno, koje mogu zahvatiti onaj trenutak što ni ljudsko oko ne uspijeva.

Barbara Brodač, studentica

iz Mlinaraca, također je jedna od takvih fotografa amatera, koja uspijeva uhvatiti trenutke života u kojima se nađe ljepota ljudskoga svijeta. Za prvu svoju izložbu u rodnome mjestu dala je upravo takav naslov „Male životne radosti“ na kojima vidimo potankosti iz prirode pomurskoga kraja, sitne radosti: životinjice, cvijeće, zalazak sunca i neobične ljepote kraja za čije slikanje treba biti u pravo vrijeme u pravome mjestu. Inače, Barbara više voli fotografirati osobe, lica, pokrete ljudi, međutim za izložbu treba tražiti dopuštenje od svake osobe, stoga je odustala izložiti portrete ljudi. Fotografirala je već obitelji, zaljubljene parove, bebe, obiteljske blagdane, i u tome vrlo uživa. Za slikanje ljudi također voli pronaći mjesto u prirodi, time ističući da je čovjek dio prirode i treba živjeti u skladu s njome.

Barbara je započela fotografiranje u srednjoj školi i sve se više udubila u njega. Sama se obrazovala iz knjiga, s interneta i iskusila mogućnosti fotoaparata, ali želi završiti i neki tečaj fotografiranja. Kako je ove godine započela studije marketinga na Fakultetu Óbuda, za svoj će hobi imati manje vremena, no fotoaparat joj je vazda u torbi i sigurno će biti fotografija i za sljedeću izložbu.

Barbara Brodač na izložbi

POVIJEST KRAVATE

Prema narodnim običajima, djevojke i žene koje su ispráce hrvatske mladiće i muževe u ratove, dariovali su im rupce kako bi u dalekome svijetu imali nešto što ih podsjeća na njih. Noseći rubac, muškarac bi pokazivao vjernost djevojci ili ženi. O tom običaju u hrvatskom narodu svjedoče mnoge pjesme i narodna predaja. Povijest kravate seže u doba Tridesetogodišnjeg rata (1618. – 1648.) kada su hrvatski vojnici pristupali službi francuskoga kralja. Njihova tradicionalna odora s vezanim, oslikanim rupcima oko vrata pobudila je pozornost francuskoga dvora. Rupci su bili napravljeni od različitih materijala. Grube su nosili obični vojnici, a svilene i pamučne nosili su časnici. Taj hrvatski otmjeni stil, potpuno nepoznat u tadašnjoj Europi, oko 1650. godine biva prihvaćen na francuskome dvoru i postaje modni odjevni predmet među buržoazijom toga vremena, kao simbol kulture i dotjeranosti. Kao modni odjevni predmet, kravata je ubrzo osvojila i cijelu Europu te postala simbolom otmjenosti i modnoga stila.

beta

Berbena povorka na Šandorici

Hrvatske samouprave iz Mlinaraca i Pustare već godinama skupa priređuju Berbenu povorku kako bi proslavili cjelogodišnji rad vinogradara i veselili se ukusnome grožđu pa i njegovu soku, vinu. Ovogodišnja berba grožđa bila je posebno dobra, mošt je postigao visoku razinu šećera zahvaljujući velikom broju sunčanih sati, pa je bilo velikog veselja 3. listopada u vinogradu Šandorici i na berbenoj povorci.

Vesela pustarska družina

„Mlinarčice“ (Mlinarčanke) su se posebno pripremale na povorku organiziranjem radionice za izradbu tzv. cimera, šarenih ukrasnih papirnatih cvjetova čime su okitili traktore, konjske zaprege. U tome im je pomogla majstorica cimera Ilonka Körösi. Prekrasno okičene konjske zaprege, traktori s mnogo grožđa i šarenoga jesenskoga lišća krenuli su iz Pustare u Mlinarce, obišli ulice, njihovi su putnici ponegdje zastali i prikazali kratak program, zatim se put nastavio u vinograd, u Šandoricu, gdje većina Mlinarčana i Pustaraca ima svoje vinograde. Vlasnici su se podruma pripremili kolačima, veselu družinu nudili moštovom ili lanjskim vinom. Djeca

mlinarčkoga dječjeg vrtića bila su presretna što su se mogla voziti na traktoru, pogledati goleme bačve u klijetima, kušati sladak mošt, sakupljati jesenske plodove, a članice pjevačkih zborova dvaju naselja pjevale su pomurske popijevke nagovješćujući dolazak vesele družine. Berbena je povorka okončana programom raznih skupina pred pustarskim domom kulture, odnosno zabavom.

beta

Povorku je predvodila konjska zaprega.

Misa na hrvatskom jeziku u Petribi

Na radost hrvatskih vjernika, nakon dugo godina, 27. rujna 2015. g. u Petribi ponovno je upriličena misa na hrvatskom jeziku, koju je prevodio Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale, u suradnji s mjesnim župnikom Gaborom Horvathom. Na misu su se okupili i vjernici iz drugih hrvatskih naselja kako bi poduprli Petripčane u hrvatskoj molitvi.

Blaž Horvat i Gabor Horvath predvode misno slavlje.

Hrvatska samouprava Zalske županije pokušava uvesti u pomurski vjerski život hrvatski jezik. Povremeno se održavaju mise na

hrvatskom jeziku u Kaniži i, ima li potrebe, i u hrvatskim mjestima. Petripčani su izrazili želju da se u njihovu naselju katkad održavaju mise na hrvatskom jeziku, naime nema u mjestu никакve ustanove u kojoj bi se učio ili rabio hrvatski jezik.

Predsjednik petripske Hrvatske samouprave Jože Kranic sretnje je zbog tog poticaja i zahvalan Mariji Vargović, voditeljici Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetić“, koja nudi pomoć pri vježbanju hrvatskih molitava, odnosno pri pjevanju hrvatskih crkvenih pjesama.

Na misi na hrvatskom jeziku uime vjernika mjesni župnik zahvalio je Blažu Horvatu koji se potrudio da hrvatskim vjernicima pomogne u hrvatskoj molitvi i rekao da će nadalje biti na raspolaganju. Petripsi su se vjernici i spremali na gostoprstvo, sve sudionike spomenute mise koji su došli iz drugih naselja, ugostili su kolačima i pićem zahvaljujući time njihovu pomoć pri hrvatskoj molitvi.

Mnogim Petripčanima već nije lako moliti se na hrvatskom jeziku, već ni starijim ljudima, sada treba ponovno učiti molitve i pjesme, ali rado se primaju toga.

beta

«Targadbena povorka» na petroviski način

Još jednoč je bilo jako veselo na petroviski ulica, 27. septembra, u nedilju otpodne, kad smo nestrpljivo čekali «targadbenu povorku», ka zahvaljujući oduševljenim seoskim grupam, a i kreativnim peršonam ovoga mjesta, svako ljetu donese u naš žitak zvanarednu radost. Na traktori, pišice, biciklinu, kola, mali i veliki, strašni ali uprav šalni maškaranti zopet su polipšali mužikom i tancem petroviski dan počivanja, a uvečer su svi veseljaci skupadošli na dvoru Kulturnoga doma u šatoru, na jedno skupno jačenje i nažganje ognja Sv. Mihovila, u okviru državne priredbe «Ovde je tvoj dom – Ugarska, volim te!»

Foto: Tihomir

**Serdahelska Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ i
Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod
„Stipan Blažetin“ raspisuju**

NATJEČAJ

„I moji su roditelji pohađali našu školu“

Zadatak za učenike nižih razreda:

Tražite staru fotografiju o životu svoje škole (učionica, hodnik, dvorište, učenici...) i nacrtajte, oslikajte (slikanje sa slobodnom tehnikom) kako je nekada izgledala.

Rok predaje natječaja: 30. listopada 2015.

Radove treba predati ili poslati u Osnovnu školu Katarine Zrinski (8864 Tótszerdahely, Zrínyi tér 1).

Zadatak za učenike viših razreda:

a) zadatak: tražite staru fotografiju o životu svoje škole (učionica, hodnik, dvorište, učenici...), napišite od koga ste je dobili, iz koje je godine i napišite što i tko se nalazi na fotografiji.

b) zadatak: pitajte svoje roditelje kako je bilo kada su oni pohađali u školu i to zapišite.

Rok predaje natječaja: 30. listopada 2015.

Radove treba predati ili poslati u Osnovnu školu Katarine Zrinski (8864 Tótszerdahely, Zrínyi tér 1). Natječaji će biti ocijenjeni i nagrađeni prema određenim godištima.

Proglašenje rezultata natječaja bit će u okviru svečanosti Jesenskih književnih dana 6. studenoga 2015.

ANDZABEG – Pod visokim pokroviteljstvom gradonačelnika toga grada Andrása T. Mészárosa, 17. listopada, s početkom u 17 sati, u Općeprosvjetnom središtu „Gyula Szepes“ (Andzabeg, Alsó u. 9) priređuje se Hrvatska večer. Na poziv tamošnje Hrvatske samouprave na večeri nastupaju: tukuljski plesači i sastav Kolo, erčinska plesna skupina „Jorgovan“, dušnočki Hrvatski izvorni zbor te domaći plesači „Igraj kolo“. Nakon kulturnoga programa slijedi plesačnica.

SALANTA – Kako je Medijski centar Croatica izvijestila nastavnica tamošnje osnovne škole Eva Adam Bedić, u školi se prvi put priređuje «Hrvatski dan Osnovne škole u Salanti», 20. listopada 2015. g. u 10 sati u školskoj zgradi. Dan počinje prigodnim programom, a nastavlja se predavanjem dr. sc. Stjepana Blažetina koji će s učenicima imati jedan nastavni sat, priređuje se prigodna izložba i plesačnica, prikaz kuharice i kušanje jela.

PETROVO SELO; DONJA ZELINA – Kako nas je informirala Edita Horvat-Pauković, direktorka Dvojezične škole u dotičnom selu, 18. oktobra, u nedjelju, u Pinčenu dolinu dojde školska delegacija iz OŠ Ksavera Šandora Đalskog iz Donje Zeline, kaće cijeli tajdan gostovati u Gradišću. U njevom programu je folklorno spravišće, izlet u Pečuh i sudjelovanje na susretu dramskih družin u organizaciji HDS-a, skupna igra i različite aktivnosti, a 22. oktobra, u četvrtak, početo od 18 sati skupa će se proslaviti 30. jubilej školskoga prijateljstva s kulturnim programom. Na obljetnicu dospit će još jedno profesorsko izaslanstvo iz Donje Zeline, na čelu s ravnateljicom Brankom Dananić. Dvadeset i četire dice s jednom učiteljicom iz prijateljske škole, po drugi put imaju mogućnost, tajdan dan diozimati pri različitim programima i u nastavi petroviske škole.

VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE BUDIMPEŠTA

Munkacy M. u. 15. Tel: (36 1) 269 58 54

1063 Budapest Fax: (36 1) 354 13 19

e-mail: vrhbp.bp@mvep.hr

Klasa: 013-03/15-0112 Ur.broj: 521-HUN-0101-15-04 Budimpešta, 07. listopada 2015.

OBJAVA BIRAČIMA

Predsjednica Republike Hrvatske je dana 05. listopada 2015. godine donijela **Odluku o raspisivanju izbora za zastupnike u Hrvatski sabor**. Izbori u Republici Hrvatskoj održat će se u nedjelju **8. studenoga 2015. godine**.

Izbori u Veleposlanstvu RH u Budimpešti održat će se u subotu **07. studenog 2015.** i nedjelju **8. studenoga 2015. godine, od 7–19 sati**.

Na internetskoj stranici Ministarstva uprave <https://uprava.gov.hr> omogućen je uvid u registar birača putem OIB-a ili MBG-a građana i prezimena te su dostupni podaci o nadležnim uredima i službenicima ovlaštenim za vođenje registra birača.

Na izborima za zastupnike u Hrvatski sabor, biračima je omogućeno glasovanje izvan mesta prebivališta.

1. BIRACI KOJI IMAJU PREBIVALIŠTE U REPUBLICI HRVATSKOJ mogu glasovati izvan mesta svoga prebivališta:

a) ako žele glasovati u Republici Hrvatskoj zatražit će **PRIVREMENI UPIS** za mjesto, gdje će se zateći na dan održavanja izbora, u nadležnom uredu neovisno o mjestu upisa

b) ako žele glasovati u **inozemstvu**, zatražit će **PRETHODNU REGISTRACIJU u nadležnom diplomatsko-konzularnom predstavništvu RH** ili u nadležnom uredu u RH.

c) iznimno, birači mogu u nadležnom uredu, u kojem su upisani u registar birača zatražiti **POTVRDU ZA GLASOVANJE IZVAN MJESTA PREBIVALIŠTA** s naznakom mesta boravka u RH odnosno države i diplomatsko-konzularnog predstavništva RH na kojem će se zateći na dan izbora, a temeljem koje će moći glasovati na za to određenom biračkom mjestu u RH ili u inozemstvu.

2. BIRACI KOJI NEMAJU PREBIVALIŠTE U REPUBLICI HRVATSKOJ

a) birači koji nisu podnjeli zahtjev za e-osobnom iskaznicom (s podatkom o prebivalištu izvan RH) kako bi glasovali, u inozemstvu ili u RH, moraju se aktivno registrirati.

b) birači koji su podnjeli zahtjev za e-osobnom iskaznicom, ne moraju se aktivno registrirati već će, po službenoj dužnosti, biti aktivno registrirani prema adresi prebivališta iz e-osobne iskaznice. Ukoliko žele glasovati na području drugog diplomatsko-konzularnog predstavništva odnosno u RH, podnijet će zahtjev za promjenu mesta aktivne registracije

Zahtjeve za aktivnu registraciju i zahtjeva za promjenu mesta aktivne registracije, birači podnose

- najблиžem diplomatsko-konzularnom predstavništvu RH u inozemstvu odnosno
- nadležnom uredu u RH, ako će na dan održavanja izbora boraviti u Republici Hrvatskoj.

Zahtjevi za aktivnu registraciju i prethodnu registraciju mogu se podnijeti u Veleposlanstvu RH u Budimpešti

Zaključno do srijede 28. listopada 2015. godine.

Veleposlanstvo RH u Budimpešti će na dan **28. listopada 2015.** zaprimati zahtjeve do **16,00 sati**.

Jordan Grgić Radman
Veleposlanik